

L'ENFER
de hel

door
Hannah Kuipers

L'enfer, de hel

1959

Al tien dagen ben ik van 's ochtends tot 's avonds in de weer om de vier kinderen Ronchamps te verzorgen: een levendige meisjestweeling van vijf, een stil en ongelukkig jongetje van drie en de *bébé* van achttien maanden. Ik ben dan wel au pair, maar ik weet niks van kinderen. Ik heb geen broertjes of zusjes. 's Avonds ben ik uitgeput, '*épuisée*' een woord dat ik de eerste dag al leerde.

Ik ga Frans studeren. Frankrijk is het land waar ze de taal van mijn toekomst spreken. Om mijn spreekvaardigheid te vergroten ben ik bij deze familie aan de Atlantische kust en daarna een maand in Parijs. *Ah Paris!* Ik zal theaters bezoeken en in de donkere kelders van St. Germain des Prés vertoeven te midden van de existentialisten die, gekleed in zwarte coltruien, Gauloises roken. Misschien zal ik Jean Paul Sartre ontmoeten in Café Flore. Vrijheid is het kernwoord in zijn filosofie. Dat spreekt mij aan, na een strenge opvoeding vol moeten en niets mogen. Mijn ouders zijn streng, bepaalden mijn leven. Als ik iets deed wat ze niet beviel, negeerden ze me door veertien dagen tegen me te zwijgen.

In Sartre's toneelstuk *Huis Clos*, Gesloten deuren, creëren drie mensen, opgesloten in één kamer, elkaars hel. *L'enfer, c'est les Autres*, de hel zijn de Anderen. Precies het thema van mijn jeugd. Het was de hel van de kille dwang. En geen ontsnappen mogelijk. Sartre zegt dat de mens het product is van zijn eigen keuzes. Ik heb mijn keuzes nooit zelf gemaakt. Ik heb ze onder druk van mijn ouders moeten maken. Volgens Sartre maken je keuzes je tot wie je bent. Van nu af aan kan ik het helemaal zelf bepalen. Mijn keuzes zullen mij maken tot wie ik wil worden.

De afgelopen tien dagen was het slecht weer; slagregens, harde wind en stervenskoud. Ik ben één keer naar de boulevard geweest, waar de zee woest tegen de kade sloeg en het water torenhoog opspatte.

De kinderen zijn strontvervelend van het binnenzitten. Monsieur reageert daarop met razernij. Gisteravond tijdens het diner vloog hij plots overeind, rende op *bébé* Titou af, rukte hem aan zijn armpje van de grond en slingerde hem op een stoel. Titou had ongemerkt een net aangebroken rol cellulose luiers in minieme stukjes gescheurd en over de hele kamer verspreid. Anne van vijf zei suikerzoet: '*Comme de la neige*. Net sneeuw'. Monsieur brulde tegen mij: '*Connasse! Takkenwijf! Kun jij nou helemaal niks, nom de Dieu, verdomme!*' Jij bent hier de kindermeid. Jij moet op de kinderen passen, *pimbêche*, verwend krenng.'

Ik deed die nacht geen oog dicht. Het stormde nu zowel buiten, als in mij. Dit was exact wat Sartre met *'L'enfer, c'est les Autres'* bedoelde. De hel zijn de Anderen. Ben ik eindelijk vrij van mijn ouders, creëert monsieur hier een nieuwe hel. Hij geeft mij overal de schuld van en scheldt mij uit voor takkenwrijf en verwend kreng. De hel van de razernij.

Ik stond vroeg op en pakte mijn koffer.

Ik zei madame dat ik vertrok. Ze werd doodsbleek en smeekte me te blijven. Ik kreeg medelijden met haar en dacht na over wat ik zou doen. Helemaal het existentialisme, wat interessant! Nu kwam het op mijn keuze aan. Ging ik weg, dan liet ik haar en de kinderen in de steek. Blijf ik, dan moest ik monsieur verduren. Met mijn keus bepaalde ik hoe het verder met mij zou gaan. Wat ik ook zou kiezen, het kiezen zelf was mijn vrijheid. In deze hel kon ik de deuren opendoen.

Ik bleef. Ik voelde me onafhankelijk. Sartre had gelijk: kiezen is vrijheid.

Vandaag schijnt eindelijk de zon! Ik heb alle vier kinderen in hun strandpakje gewurmd. We hebben de bolderkar bij ons voor de schepjes en de emmertjes, de handdoeken en de parasol. We zitten op het brede strand op veilige afstand van de zee. De kinderen spelen met het zand. De zon is heet. Ik heb alle gezichtjes ingesmeerd met zonnebrandcrème.

Vlak bij mij ligt een knappe jongen. Na een tijdje komt hij naar mij toe. Mag hij bij mij komen zitten? Terwijl ik met één oog op de kinderen let, praten Yves en ik over literatuur en filosofie, over Sartre, over hem en over mij. Mijn gekwetste hart wordt opgetild. Ik kom van de hel in de hemel.

De tweeling bakt taartjes in het zand, Philippe is stilletjes met een toren op zijn zandkasteel bezig. Titou? Mijn God! Waar is Titou? Anne wijst naar de zee. Titou waggelt de zee in. Ik spring op en ren er heen. Titou gaat kopje onder. Ik gil, duw iedereen opzij en waad in zijn richting. Hij is verdwenen. Ik zie hem onder water drijven, grijp naar zijn strandpakje en til hem uit het water. Hij is slap. Ik druk hem tegen me aan en loop terug naar het strand. Zijn hoofdje leg ik op mijn schoot. Oh God, laat hem leven! Titou ligt voor dood in mijn armen. Ik zie niet dat hij ademt.

Dan slaat hij zijn oogjes op. Hij glimlacht de lach van een levend kind, dat in het water lekker kopje onder is gegaan. Tranen stromen over mijn wangen.

Je zou zeggen ‘eind goed, al goed’. Maar niet voor mij. Ik zie Titou iedere dag voor dood liggen en ik voel me schuldig. Ik schaam mij voor mijn onachtzaamheid. Ik heb hem bijna laten verdrinken. ’s Nachts droom ik dat hij verdronken is en schiet ik mij voor mijn kop. Ik straf mezelf omdat ik niet heb opgelet. Niemand heeft ervan

geweten, alleen ik. Monsieur en madame waren er niet eens bij. Toch leef ik in een hel omdat ik bijna een leven heb verwoest. Mijn hel van schuld en schaamte. Het zijn mijn eigen moordende gedachten die me blijvend kwellen. Ik heb mijn eigen hel gecreëerd. *L'enfer, c'est moi.*

Helaas heb ik Sartre niet ontmoet in Parijs. Ik had hem er graag over aangesproken.

Hannah Kuipers